

Cheeti sa Waeburaaniyaa Gimba guri giyaada

Gu lou, hhidina miyaa naa handikimi cheetiti. Teesaaqay see, heedi gwaa handikimu cheetiti yaati giyaadimiisay daa khuiye kanisaage, qatlaykii Pawlo slime ginaa ilii handikiikina cheetatu kosi kanisasuuge. Cheeti daa handikimi daqa Wayahuudi wakinay gwaa /mbee Yeesu, daa hiidafidi, ma mayri /mba Yeesu.

Cheetiti yoóti ilakwikwihhida, idoo Yeesu gu iliikaaru daqa hida goõ goó /mbee ina. Slime yoóti laqaaqanta tuba, Yeesu ti Nanku Iliitleemu. Teesaaqay, ina kona /uuru hari khisla ba/ay da malayika daa /mbi ha Wayahuudi. Inkoo, ina guti kaaru hari khisla ba/ay da tletimiisee da Ila/mbidu gu Segu. Kara, ina guti kaaru hari khisla ba/ay da Musaa, hiĩ gwaa hadisu sariyaa da Iliitleemu daqa Wayahuudige. Slime cheetiti yoóti laqanta tuba, Yeesu guti hhou ba/ay da hhapalooee da Wayahuudi, sa gimba etaa ina yaa yondiidiiba tlakwaroo lensee. Teesaaqay, ina yaati hadisi ibinaa dosi, idoo daa bu'uti pahha haa sadaaka da hiifaakoo sa tlakwaroo da hida. Sadaakatee giyaati hadisi waa leẽ kilesi sa hida haa yaatii naacidi sadaaka da kila kori daa hadiidimisiye ha hhapalooee sa Yahuudi.

Hiifaakoo da cheetige, handikimiisay kakaana sa dandiray tuba, catimisu gu okookoĩ gu deni gu Wayahuudi gu waara Ila/mbidu gu Seguge.

Catimisuki, ti laqaaqana, idoo giyaa ilii muuna-boo/eesiri Iliitleemu hari amoo da /imba dooina. Teesaaqay, ina yoó hiislaslay sa hida goó /imbee Yeesu tuba, inay see kwanda gi ilakonee /imba Iliitleemu, haa etaa digigi may afahhama idoo daa yondiidi haa daa caacaahhamisi ha Yeesu.

Nanku Iliitleemu guti didiru ba/ay da malayika

¹ Waka'alee Iliitleemu yaa gimbuusi haa okookoiĩ koti hari amoo da tletimiisee waa wa/a haa hari amamu paslaapasloo. ² Inkoo, balalu hankii gu hiifaakooge, Iliitleemu hiĩ gimbuusi haa dandiray hari amoo da Nankosi, hiĩ giyaa hiileehhi ma aalimiisayi gu idadu goõ tleehhidi. Slime hari amoo dosi Iliitleemu yaa tleehhi khooroo haa raw, haa kila idoo wa'ay koinay. ³ Naw ti laqaaqana ceele'emee da wanqamee da Iliitleemu, haa ti laqaaqana kalay gu lou, idoo Iliitleemu gi iliiwane. Hari hiidahhasa da ilakaawa da nakee, yoóti ga/ay idadu sliimaa, ma ilakoniri ibinaa. Ina hingaa hiica/asi sadaaka da ilabuusla hida tlakwaroo dooina, yaati ibiidi hari bara da /uya gu Iliitleemu gu kooma /uuru goõ rawaa gu rawge. ⁴ Iliitleemu yaa /simi Nankosi, guti kaaru hari khisla ba/ay da malayika, idoo sugwaa ilii hadisi gooay umake gu didiru ba/ay da umaĩ gu malayika.

⁵ Iliitleemu yaa kaayiiba waa lensee sa leẽ gu malayika dosi tuba,
 “Ugu ti nankoy,
 letuti ana hanti taataa googu tleehhidi.”✧

✧ 1:5 1:5 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 2:7.

Kara Iliitleemu yaa kaayiiba gimbaki daqa
malayika lensee tuba,

“Ana taataa gosi tleehhida,
ina nankoy tleehhidi.”[✧]

⁶ Kara, qatlay Iliitleemu giyaa ilii ya/abi badiisu
gosi koorotii, yaati kaay tuba,

“Malayika goõ da Iliitleemu, gi keeb'emitida daqa
dosii.”[✧]

⁷ Iliitleemu yaa ilakeesi gimba gu malayika dosi
tuba,

“Iliitleemu yoó laqi malayika dosi gi caaqwa
pahha tleehhita,
haa yondimiisee dosi gi buruburiya da aslaa
pahha tleehhidiyay.”[✧]

⁸ Inkoo, ina yaa ilakeesi gimba gu Nankosi tuba,
“Ye Iliitleemu, * kitiĩ googu gu tawaaloo,

ibiidi koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo.
Hhadaa da tawaaloo doogu yoóti tawaalinta hari
amoo da haaki.

⁹ Ugu ibinaa da hhoi ganoó sla'ada, tlakwaroo ga
wakida.

Sa gimbakee, Iliitleemu, Iliitleemu googu, gungii
leehhi haa gugi maakhi ugu du'íya da
hha'aloo,

gugii tlaysi ugu hiicata da danaee koku.”[✧]

[✧] **1:5** 1:5 Yu'udii kitaabuu gu 2 Samweeli 7:14; 1 Gimba gu
Diqimi 17:13. [✧] **1:6** 1:6 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaslaw gu
Sariyaa 32:43. [✧] **1:7** 1:7 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo

104:4. * **1:8** 1:8 Ye Iliitleemu: Hhayeri hhangi yaati kitaabuu
gu Daareesa dahhiyay. Kitaabukeesii, umaki gu Iliitleemu ti
laqaaqana na Taataa Iliitleemu. Hhayuki umaki ti laqaaqana na
Nanku Iliitleemu. Gimbaki ti laqaaana tuba, Yeesu na Iliitleemu.

[✧] **1:9** 1:9 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 45:6-7.

- 10 Slime Iliitleemu yaa kaay tuba,
 “Ugu Taataa Iliitleemu, yadaa tlaatleesogo haa
 tleehhidi khoodoo,
 haa raw ti yondu gu dabiĩ koku.
- 11 Idadu hhakee gonkoinaa hitii hhancooiyay,
 slime gonkoinaa ti faakiyay qayroo pahha.
 Balalu sliimaa ugu ti ilakonta ibinaa.
- 12 Kara, idadu hhakee hagamaatii qwasa/anta
 kooti pahha,
 slime digimaatii fokidi qayroo pahha.
 Balalu sliimaa ugu ti meta nama hikira leẽ,
 koraraa gu ibinaa doogu konaaiiba hi-
 ifaakoo.”✧
- 13 Iliitleemu yaa kaayiiba etaa sa malayika lensee
 tuba,
 “Ibiidi hari bara doyi da/uya,
 qatlayka'a naqatloo gamaa ilii qaase fa/ayaa
 doogu, biraa gu ye'eeroo kokuu.”✧
- 14 Gu lou, malayika goõ ti muunaiĩ goó yondiide
 sa Iliitleemu haa digoóti ya/abi sa yondiidu daqa
 hida hhaka'ay gumaa aalimee ilabu'uru.

2

Ilabu'uru gu didiru

¹ Sa gimbakee, dandiray kwanda ga ilakone
 iliiqaasa caacaahhamisukira gaa akhasani, ma
 hhanti mayni caacaahhamisukee. ² Ya/abotira
 daa kakaami ha malayika sa okookoiĩ koti dagaa
 laqami tuba, daati loi. Kara kila dakusa da
 sariyaa haa akhamisu gu hhaku gu sariyatee,

✧ **1:12** 1:12 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 102:25-27. ✧ **1:13**
 1:13 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 110:1.

yaati slay /agitiru hari amoo da haaki. ³ Inkoo, dandiray malee ba/ana, bere iliiqaasanaaba il-abu'uru gu didiru da hiñ gooay? Looimoo gu Goō loi naa tlaatleesi kakaaru ilabu'uruki. Da hhe'esi, hida hhakira gwaa akhasee ina hindaa ma'asiri tuba, guti lou. ⁴ Slime, Iliitleemu gi ilatlay ilabu'uruki hari amoo da laqaru gimba gu denu goó baka'asa hida. Kara, ina hari amoo da Muuna gosi yaa hadisi /uuru paslaapasloo gu muunañ sa hida, idoo giyaa iliislaaye gooay ina.

Yeesu naroó giyaadi dandiray ilabu'uruuge

⁵ Iliitleemu yaa qaasiiba malayika, ma tawaaliniri khoodoo daa khoca, hañ gimba gosi ga kakaakane. ⁶ Kara Handikaa da Iliitleemu yoó ilatlayda tuba,

“Heedi ti idoo mala gumatii slaydi see,

baku nanku heedi ti idoo mala gumati
khu'unti see?

⁷ Ina* hagnii/eetisidi hari qatlay coko/ú ba/ay da malayika.

Suguñ daasidi hhamaa gu wanqamee haa gu muree.

⁸ Ugu suguñ hadisidi /uuru gu hiikala/araa idadu sliimaa.”✧

Qaasaraa idadu sliimaa tawaaloo da heedige, Iliitleemu yaa mayiiba idoo lensee, dagama may tawaaliru ha heedi. Teesaaqay see, inkotii hoó anaaba idadu sliimaa tawaaloo dosii wanay. ⁹ Dandiray haguñ arini tuba, Yeesu dugu hii/eetisi ha Iliitleemu qatlay coko/oniinii ba/ay da malayika. Inkoo, Iliitleemu suguñ daasi hhamaa

* **2:7** 2:7 Ina hagnii /eetisidi: Ti'ii Ina ti laqaqanta Yeesu.

✧ **2:8** 2:8 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 8:4-6.

gu wanqamee haa muree. Yeesu hari amoo da hhoiinay gu didiru gu Iliitleemu, yaati gwaai sa hida sliimaa.

¹⁰ Inkoo, Iliitleemu gwaa tleehhu haa goó ga/awa idadu sliimaa hiraani khay hida wa/a wanqamee dosii. Ina yaa /isimi Yeesu, ma giyaadimiisay gwaa bu'udu tleehhidi hari amoo da laba'asu gosi. Sa gimbakee Yeesu na hiidah-hasi hari khawa hida hhakee ilabu'uruge. ¹¹ Ina noó tlinti'isi hida tlakwaroogo, haa hida hhakee doó tlinti'isiye tlakwaroogo, gonkoinaa ti ya'ay gu Taataa leē. Ti sa gimbakee, Yeesu saganoo arinaaba ilamuree eteeda inay hhiee kosi. ¹² Ina kakaana sa Iliitleemu tuba,

“Ana kakaama uma googu daqa hhiee koi,
tla/aã gu hiikurunkuridage hagu hha'aleesa
hari raa'amu.”✧

¹³ Kara, ina gi kaay tuba,

“Ana hati qaasa iliipa'aru gooi daqa
Iliitleemuge.”✧

Kara gi kaay tuba,

“Yu'udiyaa! Ana ti'ii waara sliimaa haa ya'ay
sinaa hadisi Iliitleemu.”✧

¹⁴ Inkoo, ya'ay hhakee ti hida gu koomee slaqwa haa ceedee, nama teesaaqay Yeesu see yaati inay pahha tleehhidi. Ina yaati teesaaqay laqi, hari amoo da gwaa'araa dosi, ma hhamisi Biriisimoo, hiĩ guroó khawa gwaa'araa.

¹⁵ Slime, Yeesu yaa ilabu'umi hida hhakira goõ, gwaa ibimaamidee tongee pahha, sa gimba yoó

✧ **2:12** 2:12 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 22:22. ✧ **2:13** 2:13 Yu'udii kitaabuu gu Isaaya 8:17. ✧ **2:13** 2:13 Yu'udii kitaabuu gu Isaaya 8:18.

tla'amuudiyay gwaa'araa. ¹⁶ Gu lou, ina yaati khayiiba sa iliiawaraa da malayika, yaati khay sa iliiawa laqwaloo da Aburahaamu. ¹⁷ Sa gimbaki kwanda gi hhiee kosi tleehhidiye hari kila amoo, ma hhapalooay gu didiru tleehhidi gu kooma /awaariru haa hii gu hiidahhasane /imba yondu gosii pandaa da Iliitleemuge. Hari amotee, ina hiidahhasi ilamooyiru tlakwaroo da hida. ¹⁸ Sa gimba, ina loi dugwaa koimisi haa dugwaa laba'asi, hiidahhasi iliiawa hida hhaka'a doo koimisiye.

3

Yeesu guti didiru sa Musaa

¹ Sa gimbakee, hhiee koi daa tlinti'isi ilagaasaraa doogunay, unkuray daa eteedi ha Iliitleemu, ilahudeesa hari khisla Yeesu, ya/abimiisay haa hhapalooay gu didiru gu /imbaraa doori. ² Ina yaati heedi daa /imbi daqa Iliitleemu gwaa hiileehhu ina yondu gosii, Musaa gooay slime giyaa ilii yondimiisay daa /imbi tleehhidi yondu giyaa yondiidi sa hida goo mara gu Iliitleemuge. ³ Yeesu hiraatiiboo'i slawa muree da didiri ba/ay da Musaa, taqay da tlehhidiisay gu mara gooay giyo'o ilii kone muree da didiri ba/ay marakee. ⁴ Kila mara dugo'oti tleehhi ha tlehhidiisay. Teesaaqay see, Iliitleemu naa tleehhi idadu goo. ⁵ Musaa yaati yondimiisay daa /imbi daqa hida goo gu mara gu Iliitleemu, yaa ilatlay gimba damaa kaaye qariqaaqari ha Yeesu. ⁶ Inkoo, Kristu ti heedi daa /imbi, Naw pahha mara gu Iliitleemuge.

Dandiray na maraai kosi, bere hangu ilakona oowaraa hari khisla haa /atlimaa koti, haa iliipa'aru hangoó iliiduubane.

Hhanti mayday/imba

⁷ Inkoo, Muuna gu Iliitleemu gooay giyoó ilii kaaye tuba,

“Letuti, bere akhasidayi afoo da Iliitleemu,

⁸ muunaii kokuna hhanti karahhiyay, giyaa ilii yondiidiri gooay Waisraeeli, giyaa ilii si'iri sirakooma ana, qatlaykira gooay hinaa ilii koimisiri kongo-qomeege.

⁹ Te'esii ayiĩ kokuna hinaa koimisiri haa hinigi ilatahhiiri ana, giyaamati aniri see yondu gooi koraraa mibeeri cigahha.

¹⁰ Inkoo, haã na idoo saa slahhaai sa laqwalotee, gi kaay ambee, ‘Balalu sliimaa muunaii koina yaa hhaniri.

Inay yoó sisi'iyay sirakooma amamu koi.’

¹¹ Teesaaqay, hagi seelimi hari slahhaa'amee ambee,

‘Etaa maa hiigunaaiiba daqa sigaa ilakhuukhu'usi da hiifiifisa!’ ”✧

¹² Hhiee koi, hangu ga/aydee! Heedi lensee hhanti wane tla/aã googunay gu kooma muuna gu tlaku goóba /imbaraa, gungoó pasla haa Iliitleemu gu slafa. ¹³ Teesaaqay see, balalu sliimaa hangu muunaii hii/atlimisidee unkuray haa unkuray. Qatlay sliimaa goó ilii eteedane “letuti,” dama hhanti waari heedi lensee tla/aã googunay

✧ **3:11** 3:11 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 95:7-11.

gu kooma muuna gwaa karahhu hari hiicoridu gu tlakwaroo. ¹⁴ Dandiray gonkotaa hangoóti ilagaasana haa Kristu gimba gonge, bere gu lou hangu ilaowwana nara'a iliipa'aru goorii gu tlaatlesoo hiigaasoo naqatloo. ¹⁵ Handikaa da Iliitleemu yoóti kaada tuba,

“Letuti, bere akhasidayi afoo da Iliitleemu,
muunaïi kokuna hhanti karahhiyay,
giyaa ilii yondiidiri gooay Waisraeeli, giyaa ilii
si'iri sirakooma ana.”[☆]

¹⁶ Ti haã miyaa gwaa akhasee afoo da Iliitleemu, gugi si'iri? Ti hida hhakira goõ daraa giyaadi ha Musaa hhapee da Misirigo. ¹⁷ Kara, Iliitleemu ti hida mala nugwaa slahhaa'asi koraraa mibeeri cigahha? Ti hida hhakira gwaa yondiide tlakwaroo, gi kaka/iri kongoqomeege. ¹⁸ Kara, ti hida mala Iliitleemu saa seelimi tuba, “Etaa maa hiigunaaiiba daqa sigaa ilakhuukhu'usi da hiifiifisa?” Ti hhaka'a gwaa siee akhasa. ¹⁹ Inkoo, haã arini tuba, inay yaa hiidahhasiriiba hiiguuma daqateesii da hiifiifisage, sa gimba yaa si'iri /ambaraa.

4

Hiifiifisa daa hiifadidi Iliitleemu sa hida kosi

¹ Inkoo, hiifadidu gu Iliitleemu gu hiiguma daqa da hiifiifisage kahhi wana. Teesaaqay, hangu ga/ayne, leë tla/aã goorii hhanti dakusi daqatee da hiifiifisa. ² Guti lou, dandiray see sandii kakaami Gimba gu Hhou gu hiifiifisa, okookoïi koti gooay daa hiica'asi Misirigo.

[☆] **3:15** 3:15 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 95:7-8.

Teesaaqay see, ya/abotee giyaa akhasiri yaa kon-
taaba faydaa lensee daqa dooinay, sa gimba
yaa /imbiriiba ya/abotee da Iliitleemu. ³ Inkoo,
dandiray gwaa /imbee ya/abotee, handii guni
hiifiifisateesii. Teesaaqay see, hida gooba /imba
Iliitleemu, ina yaa kaay tuba,

“Teesaaqay, hagi seelimi hari slahhaa'amee am-
bee,

‘Etaa maa hiigunaaiiba daqa sigaa
ilakhuukhu'usi da hiifiifisa!’”[✧]

Iliitleemu yaa teesaaqay kaay, yondu gosi giya-
maati bu'udi yadaa tlaatleesoo daa ilii tleehhi
khoodoti. ⁴ Handikaa da Iliitleemu yoó kaada
tuba, “Baloo da fanquge Iliitleemu yaa hiifiifisi
yondu gosaa goõ.”[✧] ⁵ Kara, Handikaa da Ili-
itleemu te'esii rawaage hiĩ kaadi tuba, “Etaa
maa hiigunaaiiba daqa sigaa ilakhuukhu'usi da
hiifiifisa!”

⁶ Inkoo, hiifadidukee kahhi wana, wakinay see
goó/imbee Iliitleemu, ma hiiguniri daqa dosii da
hiifiifisa. Okookoĩ koti gwaa akhasee Gimba gu
Hhou yaa hiiguniriiba daqateesii, sa gimba giyaa
si'iri akhasa Iliitleemu. ⁷ Teesaaqay, Iliitleemu
gi qaasi baloo waka da hiidawaraa hiifiifisage,
balotee dagagi eteedi “Letuti.” Iliitleemu yaa
kaay gimba gu baloti, qariqaaqari koraraa wa/a
gwaa hiicatee hari amoo da mutemi Dawdi, idoo
daa ilii handikimi gooay waka'alee tuba,

“Letuti, bere akhasidayi afoo da Iliitleemu,
muunaiĩ kokuna hhanti karahhiyay.”[✧]

✧ **4:3** 4:3 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 95:11. ✧ **4:4** 4:4
Yu'udii kitaabuu gu Tlaatleesoo 2:2. ✧ **4:7** 4:7 Yu'udii kitaabuu
gu Daareesoo 95:7-8.

⁸ Sa gimba, bere Yosuuwa yaa aloo qay hiifiifisa sa okookoñ hhakira koti, Iliitleemu qariqaaqari yaa aloo kara kaayaaba baloo waka da hiifiifisa.

⁹ Inkoo, hii meti hiifiifisa da Sabaato sa hida gu Iliitleemu. ¹⁰ Kila heedi gwaa hiidaw hiifiifisa da Iliitleemuge, slime hindii fiifisi yondu gosaa, Iliitleemu gooay giyaa iliifiifisi yondu gosaa gu tlehhinay. ¹¹ Inkoo, maguumidanee ma hiiguni hiifiifisateesii, heedi lensee tla/aã goori hhanti huui hari amoo da sirakooma ila'aa'aatisatee da akhamisu gu hhaku.

¹² Gimba gu Iliitleemu kona slafimaa, /uuru haa dihhay ba/ay da pangaa goó qutlida hari afañ cada. Kara, gimbakee yoó hiiguna gi paslisi muuna haa himpoo, daqeemoo gu slaqwa haa wahhana gu wa'ay gu slaqwage waara. Kara, gimbakee yoóti baraslayi ilahudaa haa piimaa da muuna. ¹³ Hhaka idoo daa tleehhi doó hidahhasiye yakwa pandaa da Iliitleemuge. Idadu sliimaa digaatii tlaa'asi haa ti cenceege wanay ilaa kosii. Ina sugunimaa hiica/asana faadoo da yondu gaa yondiidani.

Yeesu ti hhapalooy goori gu didiru

¹⁴ Inkoo, kona hhapalooy gu didiru gwaa hiidaw rawaa gu rawge. Hii ti Yeesu Nanku Iliitleemu. Sa gimbakee, oowanee hari khisla /imba doori goó ilatlatlayne. ¹⁵ Hhapalooy goori gu didiru khui dandiray konaaba /uuru. Ina loi dugwaa koimisi amamu sliimaa da dandiray gooay. Teesaaqay see, ina yaa yondiidiiba tlakwaroo. ¹⁶ Inkoo, iliisatanee hari/atlimaa kitiñ gu hhoiñay gu didiru gu Iliitleemu, ma sandi hadisi

/awaariru haa hhoiinay gu didiru gu iliiawaraa qatlay gu maana.

5

¹ Kila hhapalooay gu didiru dugoótii leehhi ha Iliitleemu tla/aã gu hidago, ma sigi yondiidi inay. Slime, ina yoó hadimisi idadu koina daqa Iliitleemuge haa sadaaka dooina sa tlakwaroo. ² Slime, hhapalooay loi see konaaba /uuru, hiidahhasi hiikaasa hari muuna gu /awaariru sa hida kosi goó dakumisee gu hhidimee idoo. ³ Haã na idoo, ina kwanda gi hadisiye sadaaka daqa Iliitleemuge sa tlakwaroo dosi loi. Nama teesaaqay, ina yoó hadimisi sadaaka sa tlakwaroo da hida wakinay. ⁴ Hhaku heedi goó hiiowa mureti da hhapalooay gu didiru tleehhida ina lenkosi. Kila hhapalooay kwanda dugu eteediye ha Iliitleemu, idoo giyaa ilii leehhi gooy Haruni.

⁵ Slime nama teesaaqay, Kristu hingaa daareesiiba ina lenkosi, ma hhapalooay gu didiru tleehhidi. Iliitleemu nugwaa hiileehhi gi kaay tuba,

“Ugu ti nankoy,

letuti ana hanti taataa googu tleehhidi.”✧

⁶ Slime Iliitleemu yaa kaay daqa wakay Handikaa dosi tuba,

“Ugu ti hhapalooay gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo,

hari amoo da ila'aa'aatisa da hhapalooay Melikisedeeki pahha.”✧

✧ 5:5 5:5 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 2:7. ✧ 5:6 5:6 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 110:4.

⁷ Qatlay Yeesu giyaa ilii ibiidi khoodotii, hari /aa/amu haa hherehheraa yaati firiirina Iliitleemu, ina goó hiidahhasa ilabu'uru ina gwaa'araago. Iliitleemu gugi akhasi Yeesu, sa gimba Yeesu gwaa murimaamidi hari murumu'uuma. ⁸ Ina giyaamati Nanku Iliitleemu, gu lou hingaa caacaahhamisi akhamisu hari amamu gu laba'asu giyaa slay. ⁹ Hari amoti, Yeesu dugwaa hhapalooy gu didiru tleehhidisi gwaa bu'udu daqa Iliitleemuge, gi tlaatleesoo da ilabu'uru gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo tleehhidi daqa hida sliimaa goó akhamisee ina. ¹⁰ Slime, ina dugwaati qadidisi ha Iliitleemu, ma hhapalooy gu didiru tleehhidi hari ila'aa'aatisa da hhapalooy Melikisedeeki.

Hhanti mayday/ambaraa Yeesu

¹¹ Dandiray kona gimba wa/a gu kaawa, gimbakiige gu Yeesu hhapalooy tleehhida, Melikisedeeki pahha. Teesaaqay see, ti maana ilakeesa gimba daqa doogunay, sa gimba unkuray hoó oodaaiiba gimba cira. ¹² Gu lou, unkuray hanti sirakoomiisee da Yeesu tleehhitiri qatlayki naqatloo, hanguraatii boo/odiriiba caacaahhamisu hida wakinay. Teesaaqay see, kahhaday unkuray hati sla'ayda heedi gu caacaahhamisu kara unkuray, gimba gu tlaatleesoo gu gimba gu Iliitleemu. Unkuray hati sla'aday caacaahhamisu gu hiislaahhuslaahhu gwaa karahhu gooba. ¹³ Heedi goó kitahhama ilibaa kilesi, ina kahhi ti daa/u pahha. Ina hiidahhasiyaaba caahha gimba gu hhou baku gu tlaku. ¹⁴ /agoo daa karahhadi ti sa hida gwaa hii/atlee, digoó

caacaahhamisi nara'a, ma baraslayiri gimba gu hhou haa gu tlaku.

6

¹ Inkoo, dandiray hhanti meetana caacaahhamisu gu Kristuge, hangwaa caacaahhamisani waka'alee. Hangu ilakone caacaahhamisu, ma sirakoomiisee daa hii/atlidi tleehhidani /mbage. Slime, hhanti iliiki/ana musingi gu caacaahhamisu gu ilii fookida yonduka'a goóba slafimaa guroó khawa gwaa'araa, haa /imba Iliitleemu.

² Hhanti iliiki/ana caacaahhamisu gu hiinunqudimisu, iliigamidu hida dabiĩ, slafimaa haa hiica/a ayisago, haa hukumuu gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo. ³ Dandiray sirakoomiisee daa hii/atlidi tleehhidane, idoo Iliitleemu gi iliislaiye.

⁴ Hida wakinay sigaa qay cencee ilaage, gi caahhiri hhoínay gu gimba gu Iliitleemu, haa hingigi ilagaasiri haa Muuna gu Iliitleemu.

⁵ Kara hiĩ koisiri hhoínay gu gimba gu Iliitleemu haa hiĩ caahhiri/uuru gu Tawaaloo da Iliitleemu khoodoo daa khocage, ⁶ inay gi mayri /imba Iliitleemu. Teesaaqay, hiidahhasa hhaka da ki/a kara, ma hiifookidiri daqa Iliitleemuge. Inay goó tluhhusiyay kara Nanku Iliitleemu musalaabage, gugi muriidisiyay pandataa.

⁷ Hhapee doó slawa tlubay, yoó hiica/asida baruũ gu kooma faydaa daqa dooslimiiseege, slime Iliitleemu giyoó/aafi hhapetee. ⁸ Teesaaqay see, bere hhapetee laqwalida leqeewaa haa efenferee, kontaaba hhoínay, haa ti cokhoriimage

wanta dagaa ilawaasi ha Iliitleemu. Hiifaakoo dosi dagati da/í hari aslaa.

⁹ Hhiee koi ga slae, dandiray gamati kakaakani see taqay, unkuray hangu khua tuba, hoó ar-intayi gimba gu hhou loi, haa gu kooma il-abu'uru. ¹⁰ Iliitleemu yoóti yondiidi gimba gu haaki. Ina dugu afahhanaaba yondu googuna haa sla'amuu gaa laqantiri sa ina, hari amamu gu iliia'aw hida kosi tlaatleesoogo inkoo naqatloo. ¹¹ Dandiray see sla'ana kila heedi tla/aã googunay, laqane maguuma nama hatee gooay, ma caahhadiri gimba gu iliipa'arukee hiifaakoo naqatloo. ¹² Teesaaqay, hhanti naa/amuumutay. Unkuray ilakeekesa ila'aa'aatisa da hida goó /amba Kristu haa gu koomee hiikaasa. Hida hhaka'a goó aalimee gimbakira daa hiifadidi Iliitleemu.

Hiifadidu gu lou gu Iliitleemu

¹³ Qatlay Iliitleemu giyaa ilii fadidi sa Aburahaamu, yaati seelimi hari uma gosi loi, sa gimba yaa hhaku heedi gu didiru da Iliitleemu gooay gu hiidahhasa seeliru. ¹⁴ Iliitleemu gi kaay sa Aburahaamu tuba, “Gu lou hagumaa /aafa hari khisla haa hamaa hiiroogisa laqwaloo doogu.”✧ ¹⁵ Aburahaamu yaa baqamidi hari hiikaasa, hiifaakooge gi slay idotira daa hiifadidi ha Iliitleemu.

¹⁶ Hida yoóti seelinay daqa heedi gu didiruge ba/ay da inay, seelirukee yoóti ma'asi gimba daa kaay guti lou haa gii faakisi kabaaba/ú goõ.

¹⁷ Hari amoti, Iliitleemu yaati slai laqaru sa

✧ **6:14** 6:14 Yu'udii kitaabuu gu Tlaatleesoo 22:17.

hida pandataa daqa aalimiiseta'ayi damaa slawa hiifadidu gosi. Teesaaqay, ina hiifookiyaaba hiifadidu gosi, gi ma'asi gimba giyaa kaay hari seeliru. ¹⁸ Inkoo, Iliitleemu hindii pihhi hiifadidu gosi haa seeliru gosi. Gimbakee gu cada gii fookiyaaba. Etaa, ina kaayaaba afa'afuuma. Dandiray gwaa iliilakidee Iliitleemu, dandaa muuna hii/atlisi hari khisla haa gi oowani nara'a iliipa'arukira sandaa qaasi pandaa doorii. ¹⁹ Dandiray kona iliipa'aruki muunaii kotii nanga gu meeli* pahha goó hii/atlisa muunaii koti. Iliipa'aruki hindiroóti giyaadi hiicataraa tla/antla/aã gu pasiyaa, daqa daa tlinti'isi naqatloo rawaa gu rawge. ²⁰ Yeesu yaa giyaadi hiidawa daqateesii sa dandiray. Ina hii hhapalooy gu didiru tleehhidi koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo hari amoo da ila'aa'aatisa da hhapalooy Melikisedeeki.

7

Hhapalooy Melikisedeeki

¹ Inkoo, heediki Melikisedeeki yaati mutemi gu yaamu gu Saleemu. Slime, ina yaati hhapalooy gu Iliitleemu gu Rawaa gu Idadu Sliimaage Waara. Qatlay Aburahaamu giyaa ilii kikaaki/íye yadaa gaugo, giyaa ilii cuí watemitee giyaa kabaí, Melikisedeeki hingigi slaslaw kay haa ina, gugi tosaa /aafi. ² Aburahaamu gi deehhimi sa Melikisedeeki daqa leë da mibi daqa idadu goó giyaa afi/utli gaugo. Ma'aana

* **6:19** 6:19 nanga gu meeli: Ido waku gu hiiloo, doó hiislakhiye ma'ayge sa qadidisa meeli.

da umaki Melikisedeeki dugwaati eteediidina na “Mutemi gu haaki.” Slime, ina dugwaa eteedi na “Mutemi gu Saleemu,” kara ma'aana da umaki na “Mutemi gu qasaw.” ³ Hhaku gimba daa handikimi gu taataa gu Melikisedeeki, ma iyoo dosi, ma umaiĩ gu okookoiĩ kosi see. Kara gimba gu laqwaloo dosi haa gwaa'araa dosi see dugu hhidina. Ina ti Nanku Iliitleemu pahha, haa ti ilakona hhapalooay tlehhida balalu sliimaa.

⁴ Yu'udiyaa, Melikisedeeki idoo giyaa ilii heedi gu didiru tlehhidi. Kookoo goori Aburahaamu see yaa hadisi sa ina daqa leẽ da mibi daqa idadu goõ giyaa afi/utli gaugo. ⁵ Sariyaa da Musaage, daa handikimi tuba, hhapalooee goõ hhaã gu laqwaloo da Laawi, hiiyee daqa leẽ da mibi da idadu goõ daqa motoliya da Israaeligo hhiee koina. Inay yaa teesaaqay laqiri, gimati hhiee koina see ti laqwaloo da Aburahaamu. ⁶ Inkoo, Melikisedeeki giyaamati laqwaloo da Laawi dahhiyaaba, yaa slay daqa leẽ da mibi da idadu goõ daqa Aburahaamugo. Kara ina dugugi /aafi Aburahaamu, hiĩ saa hadisi hiifadidukira gu Iliitleemu. ⁷ Kila heedi khui tuba, heedi gu coko/u dugoóti /aafi ha heedi gu didiru.

⁸ Kara, hhapalooetee doó hiikurunkura leẽ da mibi da idadu goõ, hhaã ti hida goó kaka/ee. Teesaaqay, Melikisedeeki guti didiru ba/ay da inay, sa gimba sandoó ilatlatlay tuba, ina slafi. ⁹ Slime, hiidahhasana kaawa tuba, Laawi loi see, hiĩ laqwaloo dosi doó oowa daqa da leẽ da mibi da idadu goõ, ina yaa hadisi daqa da leẽ da mibi da idadu goõ daqa Melikisedeekige hari amoo da kookoo gosi Aburahaamu. ¹⁰ Melikisedeeki

hingaa ilii slaslay haa Aburahaamu, Laawi kahhi yaa khiriĩ gu okookoo gosii wana Aburahaamu, sa gimba dugwaa kahhi laqwaloo.

¹¹ Inkoo, sariyaa da Musaa dagaati hadisi sa hida gu Israeeli hari amoo da hhapalooee, hhaã gwaa hida gu laqwaloo da Laawi. Teesaaqay see, yondu gu hhapalooee bu'udiyaaaba hiigaasa da ilakhuukhu'umisuu goõ gu sariyaa goõ. Sa gimba-kee, piimaa yaa wanta da slawaraa hhapalooay waku da Melikisedeeki gooay, hiĩ gu Haruuni* gooay basli. ¹² Qatlay hhapalooee dagoó ilii hiifookiye waka, slime sariyaa kwanda gii fookite. ¹³ Kara, hhapalooayki ga giimaamisane yaati motoliya da Laawi dahhiyaaba, yaati motoliya waka dahhi. Slime, heedi lensee hhaku gu motoliya dosi gwaa yondiidu hhapalooay pahha masabaahuge. ¹⁴ Kila heedi khui pandataa tuba, Looimoo goori gu Goõ yaati motoliya da Yuuda dahhi. Kara Musaa qatlay giyaa ilii kaay gimba gu hhapalooee, yaa kaayiiba uma gu motoliyati.

Yeesu ti hhapalooay Melikisedeeki pahha

¹⁵ Gimbaki gaã cocoani ti cenceege wana, sa gimba Yeesu ti hhapalooay waku gu Melikisedeeki slanqasa yaanii ca'i. ¹⁶ Ina yaati hhapalooay tleehhidiiba, sa gimba gu hiigaasa ilakaawa da motoliya da Laawi tleehhida. Ina yaati hhapalooay tleehhidi, sa gimba gu /uuru gu slafimaa kosi doóba hiidahasa hhamisaraa. ¹⁷ Gimbakee dugwaa ilatlay Handikaa da Iilitleemuge tuba,

* **7:11** 7:11 Haruuni: Haruuni haa Musaa yaa motoliya da Laawi dahhiyay.

“Ugu ti hhapalooay gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo,
hari amoo da ila'aa'aatisa da hhapalooay
Melikisedeeki pahha.”✧

¹⁸ Gu lou, ilakaawatira da waka'alee daga
baci, sa gimba yaa kontaaba /uuru haa yaa
kontaaba faydaa. ¹⁹ Sariyaa da Musaa yaa hiigaa-
sidiiba gimba lensee. Teesaaqay see, iliipa'aru ga
kone inkoo guti hhou hari khisla. Hari amoo da
iliipa'arukee, dandiray hoótii satana ilaciyaa haa
Iliitleemu.

²⁰ Inkoo, Iliitleemu yaa seelimiiba sa hida wak-
inay, ma hhapalooee tleehhidiri. ²¹ Teesaaqay
see, ina yaati seelimi sa Yeesu gi kaay tuba,
“Taataa Iliitleemu hiñ seelimi, ina hiifookiyaaba
ilahudaa kosi.”
Ina gi kara kaay tuba,
“Ugu na hhapalooay gu koraraa haa koraraa
goóba hiifaakoo.”✧

²² Teesaaqay, sa gimba gu seeliruki gu Iliitleemu,
Yeesu naa hiitaatlidi ila'imbidu gu/abuge, hiñ guti
hhou ba/ay da ila'imbidukira gu segu.

²³ Kara, ila'imbidu gu seguge yaa wanta hha-
palooee wa/a, sa gimba yaa kaka'iri, gwaa'araa
yaa kanisidi inay, ilakooma da yondu gooinay gu
Iliitleemu. ²⁴ Teesaaqay see, Yeesu yoóti ibiidi ko-
raraa haa koraraa goóba hiifaakoo, sa gimbakee
ina ti hhapalooay gu koraraa haa koraraa goóba
hiifaakoo. ²⁵ Teesaaqay, ina hiidahhasi ilabu'uru
sumuku hida goó khawee daqa Iliitleemuge hari

✧ **7:17** 7:17 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 110:4. ✧ **7:21** 7:21
Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 110:4.

amoo dosi. Balalu sliimaa ina ti slafi, ma firiirimi Iliitleemu sa hida hhakee.

²⁶ Yeesu na hhapalooay gu didiru guraa hi-iboo/u daqa doorii. Ina dugwaati tlinti'isi haa konaaba tlakwaroo ma caqariya lensee da dakoo. Iliitleemu gwaati tlinti'isi ina daqa hida gu koomee tlakwaroo, haa gugii tlaysi rawaa gu rawge. ²⁷ Yeesu haraa hiiboo/iiba hadisa daqa Iliitleemuge sadaaka da cu/uduũ gu ku'unaanay. Hhapalooetee da deni, tlaatleesooqe yaati hadisiri sadaaka sa tlakwaroo dooina. Da hhe'esi gi hadisiri sadaaka sa tlakwaroo da hida. Teesaaqay see, Yeesu hingaatii ca/asi waa leẽ kilesi, qatlay hingaa ilii hadisi ina lenkosi sadaaka. ²⁸ Sariyaa da Musaa yoótii leehheda hhapalooee da deni daqa hida hhankaa gu khoroti gooba /uuru. Teesaaqay see, Iliitleemu qariqaaqari qatlay gu sariyatee giyaa ilii khay, gii leehhi Nankosi, sugugi seelimi. Nakee gii gaasi gimba goõ, daa slaiye ha Taataa gosi. Iliitleemu gugi qaasi ina, ma hhapalooay gu didiru tleehhidi koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo.

8

Kristu ti hhapalooay goori gu didiru

¹ Gimba ga sla'ane kaawa na nahĩ. Gu lou, dandiray kona hhapalooay gu didiru, hiĩ ibiidi hari daba gu /uya gu Iliitleemu, kitii gosii gu tawaaloo yade rawaa gu rawge. ² Ina yoóti yondiidi yondu gu hhapalooay gu didiru hemaage, daqa daa tlinti'isi sa Iliitleemu. Hema-tee da loi daa tleehhi ha Iliitleemu, ti heedi gooba nagaa tleehhi.

³ Kila hhapalooay gu didiru dugoóti qaasi ha Iliitleemu sa hadimisu idadu haa sadaaka. Inkoo, hhapalooay goori gu didiru, kwanda gi kone idoo da hadisa daqa Iliitleemuge. ⁴ Bere Kristu yaati aloo wana khoodotii, etaa ina yaa aloo hhapalooay tleehhidiyaaba, sa gimba wanay hhapalooee goó hadimisee sadaaka sa Iliitleemu, sariyaa da Musaa gooy giyoó ilii kaade. ⁵ Hhapalooetee yoóti yondita hemateesii daa tlinti'isi sa Iliitleemu, haã da ila'aa'aatisa da mahhatu gu gimba gu waara pahha rawaa gu rawge. Haã na idoo Musaa sugwaa hiigadimi ha Iliitleemu giyaa ilii daadaausi hiigaasa tlehhinay gu hema, sugugi kaay tuba, “Khu'umi, boo'imsi idadu goõ nara'a, idoo sugwaa ilii laqami gooy ugu yade onke.”[☆] ⁶ Inkoo, Kristu sugwaati qay yondu gu kaaru loi ba/ay da yondu gu hhapalooetee. Ina ti ilagaasimiisay sindoó hadisa ila'imbidu gu/abu doó tleehhiye rawaa gu hiifadidu gu Iliitleemu hiã gu hhou loi.

⁷ Bere ila'imbidukira gu pandaa yaa aloo konnaaba dakoo lensee, kwayru gu ila'imbidu gu caduu yaa aloo wanaaba. ⁸ Teesaaqay see, qatlay Taataa Iliitleemu giyaa ilii arimi dakoo daqa hida kosii, gi kaay tuba,

“Yu'udiyaa! Balalu yaa khociyay,
 gamaa ilii qaase ila'imbidu gu/abu
 haa hida gu hhapee da Israeeli
 haa gu hhapee da Yuuda.

⁹ Ila'imbiduki gu/abu,

[☆] **8:5** 8:5 Yu'udii kitaabuu gu Hiica/araa 25:40.

ti hikira pahhaaba gaa qaasi haa okookoiñ
koina,
qatlay giyaa iliica/asi inay hhapee da
Misirigo.

Inay yaa iliqaasiriiba ila/imbidukee koi,
teesaaqay, ana gigi si'i inay.

Ti ana, Taataa Iliitleemu na kakaakama.

¹⁰ Inkoo, balalu gwaa khocee, hiñ na ila/imbidu
gooi ga qaase haa Waisraeeli.

Ana qaasa sariyaa dooi ilahudaa koinay,
slime haga handikima muunaiñ koinay.

Ana, Taataa Iliitleemu gooina tleehhida,
haa inay hida koi tleehhiyay.

¹¹ Heedi lensee himaa wanaaba gumaa caacaah-
hamisa danaee kosi,
baku kaawaraa sa hhia gosi tuba, 'Taataa
Iliitleemu caahhaku.'

Hida sliimaa hini caahhiyay, tlaatleesoo da hiñ gu
coko'u haa gu didiru naqatloo.

¹² Ana hamaa ilamooyima dakoo dooina,
kara maa hiislawaaba tlakwaroo dooina."✧

¹³ Qatlay Iliitleemu giyoó ilii eteediye
ila/imbiduki gu /abu, gimbaki ti laqaaqana tuba,
yaa hiifaakisi ila/imbidukira gu pandaa. Kara
idoo doó tlaatleesa faaka haa gi idoo daa qaruti
tleehhita, yoóti daadaausida hiihancooa.

9

Ya/aboo da ila/imbidu gu sega

¹ Inkoo, ila/imbidu gu pandaa yaa kona hema
ti'ii koorotii da ilii firiiriru Iliitleemu, haa

✧ **8:12** 8:12 Yu'udii kitaabuu gu Yeremiyaa 31:31-34.

ya/aboo dari wariiqadida firotee. ² Hema da-gaa boo'imisi, dagagi kere'emisi daqeemoo cada. Daqa da tlaatleesoo dagaati eteediidina na Daqa daa Tlinti'isi. Daqateesii yaa wanta kalagaa da iliiqamidu caa'asoo haa meesaa da ilii hadimisu mukaatee sa Iliitleemu.

³ Hari aluũ gu qayru daraa kere'esi daqa da pandaa, yaa wanta hema waka daa eteediidine na Daqa daa Tlinti'isi Hari Khisla sa Iliitleemu.

⁴ Daqateesii daganaa ilii wana masabaahu daa boo'imisi hari sahaabu sa ilii daada/aru ubaanii. Kara, te'esii daganaa ilii wana sandikoo da ila'imbidu daa boo'imisi hari sahaabu. Sandikotee wa'ay kosii yaa konta lagabay gu sahaabu, gwaa kooma /agoo daa eteediidine na maana. Slime yaa konta, hhadaa da Haruuni daa ilani-hhidi loo'oo, haa khongoroo'osay cada gu tle'eẽ daa ilii handikimi ila'imbidu mibi gu Iliitleemu.

⁵ Kara, rawaa gu sandikoteesii yaa wanay makay cada, daa boo'imisi hari sahaabu gwaa koomee hhababeeraa, gwaa laqamee tuba, Iliitleemu daqateesii wana. Hhababeeraa hhakee yaati ilaslaabiri rawaa gu daqa, haã Iliitleemu giyoó ilii ilamooyine tlakwaroo da hida. Inkoo, hiĩ ti qatlay gu ilakeesa gooba gimbaki sliimaa nara'a.

⁶ Qatlay idadu hhanki sliimaa digaa ilii ilakhuukhu'usi, balalu sliimaa hhapalooee yaa hiigumagaagunay daqateesii da pandaa da hema, gi yondiidiri yondu gooina sa Iliitleemu. ⁷ Teesaaqay see, ti hhapalooay gu didiru kilesi naa hiigumagaaguna daqa da cadi-ige da hema, haa yaati waa leẽ kilesi ko-rige. Qatlay giyaa ilii gumagaagune kwanda

giyaa hubimaamidiye ceedee da ku'unaanimoo sa hadisaraa da sadaaka, sa gimba gu tlakwaroo dosi loi haa tlakwaroo da hida wakinay, giyaa yondiidiri caahha see guba.

⁸ Hari amamu hhakee, Muuna gu Iliitleemu hindoóti caacaahhamisi dandiray tuba, qatlay hematee da pandaa dagaa ilii kahhiye tlaatleesa ilii yondu, amoo darii dawaraa Daqa daa Tlinti'isige Hari Khisla sa Iliitleemu, dagaa kahhi afiiooyiru. ⁹ Gimbaki sliimaa ti ila'aa'aatisa da qatlay gu inkoo goó laqama tuba, sawaadii haa sadaaka hiidahhasiyaa'iiba ilabuusla muuna gu heedi goó sla'a firoo Iliitleemu. ¹⁰ Sariyatee goó ti amamu gu heedi daroo yondiidiye kilesi hari /agoo haa kitahhu, haa amamu paslaapasloo hida hingiroo ilabuusliyee inay kilakoina. Sariyati goó dagaati qaasi sa slaqoo koti kilesi, kwanda daga sirakomamidiye qatlayka'a naqatloo Iliitleemu giyaa ilii boó'imiisi gimba gu /abu.

Ceedee da Yeesu

¹¹ Kristu yandi khay, ina na hhapalooay gu didiru gu gimba sliimaa gu hhou gwaa khaw. Ina yaa hiiday hematiray da rawaa gu rawge waara, da didiri loi haa daa tleehhi nara'a loi. Hemati dagaati tleehhiiba ha hida, hari amoo waka ti kaawaraa tuba, dati koorotiiba daa tleehhi. ¹² Kristu yaatii day waa leé kilesi Daqa daa Tlinti'isige Hari Khisla sa Iliitleemu. Qatlay giyaa ilii day daqateesii yaa hubidiiba ceedee da aaraa baku da yakway, magi hadisa kay sa Iliitleemu. Ina yaati hubidi ceedee dosi loi, hindigi afigweedi dandiray tlakwaroogo, sandigi

qay afigweedatee da koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo. ¹³ Ila/imbidu gu seguge, hida gwaa slasla/uumidee, digaati ilabuusli hari amoo da ilii hitimisu ceedee da aaraa haa ceedee da aweeri sliimaa haa/ura da tiinu daa hhamisi hari aslaa. ¹⁴ Teesaaqay see, ceedee da Yeesu konta /uuru hari khisla! Ceedee dosi yoó ilabuuslida muunaiĩ koti, ma mayni ilakooma yondu gimba guroó khawa gwaa'araa. Inkoo, hayii dahhasana yondiida sa Iliitleemu gu slafa, sa gimba hari /uuru gu Muuna gu Iliitleemu gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo, Kristu hingaati hadisi ina lenkosi sadaaka daa bu'uti pahha daqa Iliitleemuge.

¹⁵ Hari amoo da gimbaki daa yondiidi ha Kristu, ina ti ilagaasimiisay gu ila/imbidu gu /abu. Hari amoo da gwaa'araa dosi, ina yaa afigweedi hida dakoo dooinaa giyaa yondiidiri qatlay gu ila/imbidukira gu pandaa. Sa gim-bakee, hida hhaka'a daa eteedi ha Iliitleemu, hiidahhasiyay slawa aaliru gu koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo daa hiifadidi ha Iliitleemu.

¹⁶ Qatlay doó ilii hane heedi, bere yaa kaay, idoo khooslay gosi dugu ilii aaline, kwanda dugu geesaa ilatahhiye tuba, gu lou heediikee hii hhami. ¹⁷ Ila/imbidukee gu aaliru yoóti kona kilesi /uuru qatlay heedi gii ilii hhami, etaa aalirukee yoó konaaba /uuru bere heediikee kahhi slafi.

¹⁸ Ti sa gimbaki, ila/imbidu gu pandaa see dugwaati qaasi hari tuutuqaraa ceedee da ku'unaanay. ¹⁹ Musaa giyaa ilii hhe'esi kakaaru sa hida sliimaa sariyaa da Iliitleemu, ina gii

oyi ceedee da damay haa da aaraa sliimaa haa ma'ay. Da hhe'esi, gi hitimisi rawaa gu kitaabuu gu sariyaage haa daqa hida sliimaage. Ina yaa taqay yondiidi hari loo'oo da khaimoo doó eteedine hisoopo haa hari quubu gu da/adanu gu bee'u. ²⁰ Ina yaa kaay tuba, “Haã na ceedee doó ilatahha ila'imbidu dangwaa ilakaay ha Iliitleemu, magu akhamisidiri.”[☆] ²¹ Nama teesaaqay, Musaa gi ilii hitimisi ceedee hematee haa khooslay sliimaa daraa yondiidi qatlay gu firoo Iliitleemu. ²² Gu lou, sariyaa da Musaage barii khooslay sliimaa duguraa ceedee ilabuslaaslidi, slime tlakwaroo da hida dagaa ilamooyi-iyinaaba bere ceedee dagaba tuutuqaraa.

²³ Inkoo, idadu hhanke ga giimaamisane ti ila'aa'aatisa da idadu hhakira gu rawaa gu rawge waaree, digimaa ilabusli harima amotee leë. Teesaaqay see, idadu gu rawaa gu rawge waaree, yoóti slaiyay ilabusla hari sadaaka da hhoi loi. ²⁴ Kristu yaa hiidayiiba Daqa daa Tlinti'isige, daa tleehhi ha hida hari ila'aa'aatisa kilesi da Daqatira da Tlinti'isi da loi. Ina yaati day loi rawaa gu rawge, inkoo ina hinti qadidi pandaa da Iliitleemuge, mandi iliiay.

²⁵ Kara, Kristu yaa hiidayiiba rawaa gu rawge, manguu ca'asi sadaaka waa wa'a. Ina yaati Hhapalooy gu didiru pahhaaba, hiã gwaa hiidadaadaw Daqa daa Tlinti'isige loi kila kori, tay tosaa hubidi ceedee da ku'unanimoo. ²⁶ Bere yaati aloo taqay, Kristu dugwaati aloo laba'asi waa wa'a tlaatleesaraa da tlehhinay kooroti.

[☆] **9:20** 9:20 Yu'udii kitaabuu gu Hiica'araa 24:8.

Teesaaqay see, balalu hhankii gu hiifaakooge ina yaati khay waa leē kilesi, ma hiica/asi tlakwaroo doori hari amoo darii ca/asaraa ina lenkosi sadaaka.

²⁷ Iliitleemu gooay, idoo giyaa ilii ilakhuukhu'usi, hida sliimaa ti kaka/iyay waa leē kilesi, da hhe'esi ina gigi hukuna inay.

²⁸ Nama teesaaqay leē, Kristu see hingaatii ca/asi sadaaka waa leē kilesi sa tlakwaroo da hida wa/a. Qatlay gimaa iliiki/ye kara, himaati khayaaba sa hiica/asa da tlakwaroo da hida wa/a, himaati khay sa ilabu'uru hida hhaka'a gu baqaaqamidiye ina hari kwayru.

10

Kristu sadaaka da waa leē kilesi

¹ Sariyaa da Musaa ti ila'aa'aatisa kilesi da gimba gu hhou gumaa khawa. Teesaaqay see, sariyatee ti gimbakee loiiba. Hari amoo da sadaaka doó hadimisiye kori haa kori, etaa hiidahhasidaaba ilabusla hida goó sirakomamidee Iliitleemu coko/o see. ² Bere gu lou, sadaakatee yaa aloo ilabuslaaslita hida goó sirakomamidee Iliitleemu, sadaakatee dagaa aloo hhe'esi hadisaraa. Teesaaqay, hida goó firiirimee Iliitleemu, digaa aloo ilabusli tlakwaroo dooinaa waa leē. Kara, muunaiĩ koina yaa aloo akhasiyaiiba hukumuu gu tlakwarotee. ³ Teesaaqay see, sadaakatee daa hadiidimisiye kori haa kori, yaatii slaslaaslayda sa hida gimba gu tlakwaroo dooina. ⁴ Sa gimba, ceedee da karamu haa ceedee da aaraa etaa hiidahhasidaaba hiica/asa tlakwaroo coko/o see.

⁵ Inkoo, qatlay Kristu giyaa ilii khay khoodotii, yaati kaay sa Iliitleemu tuba,
 “Ugu sla'adaaba sadaaka ma idadu daa hadimidimisiye.

Teesaaqay see, ugu sinaati ilakhuukhu'usidi slaqwa ana.

⁶ Ugu dugwaa muunaboo/eesiiba ha sadaaka da hhamisaraa aslaage
 ma sadaaka da ilamooyiru tlakwaroo da hida.

⁷ Da hhe'esi, ana gi kaay tuba,
 ‘Yu'udiyaa! Ye Iliitleemu, ana hanti khay, ma hiigaasi sla'amuu koku,
 idoo daa ilii handikimi gooy gimba gooi Handikaa da Iliitleemuge.’ *✧

⁸ Tlaatleesooge Kristu yaa kaay tuba, “Ugu sla'adaaba ma hariiboo/a see duguraa hiiboo/iiba ha sadaaka da idadu doó hadimidimisiye ma sadaaka da hhamisaraa aslaage, haa sadaaka sa tlakwaroo.” Ina yaa teesaaqay kaay, gimati sadaakatee see goõ dagaa ilakaay sariyaa da Musaage. ⁹ Da hhe'esi, gi kaay tuba, “Yu'udiyaa! Ye Iliitleemu, ana hanti khay, ma hiigaasi sla'amuu koku.” Teesaaqay, Iliitleemu gi baci sadaakatee goõ da waka'alee haa gii naaci Kristu sadaaka. ¹⁰ Hari sla'amuu hhakee gu Iliitleemu dandaa ilabuusli tlakwaroo dooraa, hari amoo da Yeesu Kristu hadisaraa slaqwa dosi sadaaka da waa leë kilesi.

¹¹ Kila hhapalooyay, balalu sliimaa yoóti qadidi pandaa da Iliitleemuge, gi hadimisi sadaaka nama hatira gooy waa wa/a. Sadaakatee

* **10:7** 10:7 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 40:6-8.

etaa yoó hiidahhasidaaba hiica/asa tlakwaroo.
 12 Kristu hingaatii ca/asi ina lenkosi waa leē kilesi, ma sadaaka doó hiica/asa tlakwaroo tlee-hhidi. Da hhe'esi, ina gi ibiidi rawaa gu rawge hari bara da daba gu /uya gu Iliitleemu.
 13 Tlaatleesa da qatlaykeesaa, ina yoóti baqamidi qatlayka'a naqatloo fa/ayaa dosi dagamaa ilii qaasiye biraa gu ye'eeroo kosii. 14 Hari amoo da sadaakatee hingaa hadisi waa leē, yaa laqi hida hhanki doó ilabuusliye tlakwaroo dooina, ibinaa dooina ma bu'uti pandaa da Iliitleemuge, koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo.

15 Slime, Muuna gu Iliitleemu sindoóti ilatlay dandiray gimbaki. Ina kakaakana tuba,

16 “Balalu gwaa khocee, hĩ na ila/ĩmbidu gooi ga qaase haa Waisraeeli.

Ana qaasa sariyaa dooi muunaiĩ koinay,
 slime haga handikima ilahudaa koinay.”✧

17 Da hhe'esi gii roogisi kaawa tuba,

“Ana hamaa kara hiislawaaba tlakwaroo dooina,
 ma yondu gooina gu tlakwaroo.”✧

18 Inkoo, qatlay Iliitleemu giĩ ilii ilamooyimi tlakwaroo, hhaka sadaaka damaa kara hadisiye sa tlakwaroo.

Eteeda da hiikaasa

19 Inkoo, hhiee koi, hari amoo da ceedee da Yeesu, dandiray kona /atlimaa gu hiidawaraa Daqa daa Tlinti'isige Hari Khisla sa Iliitleemu.

20 Yeesu sindaa afiooyimi amoo da /abi haa da slafimaa hari amoo da pasiyatee daa hiifeehhiti,

✧ **10:16** 10:16 Yu'udii kitaabuu gu Yeremiyaa 31:33. ✧ **10:17** 10:17 Yu'udii kitaabuu gu Yeremiyaa 31:34.

daa ila'aa'aatisi haa slaqwa dosi. ²¹ Inkoo, dandiray kona hhapalooy gu didiru goó wari-igadimida yondu sliimaa mara gu Iliitleemuge. ²² Sa gimbakee, dandiray hiisatanee ilaciyaa haa Iliitleemu hari muunaiĩ gu loi, tay gugi /imbana loi. Slime hagu iliisatanee hari muunaiĩ daa ilabuusli hari ceedee da Yeesu, tla'amee da /agitiru see hhaka haa hari slaqoo daa hhunci hari ma'ay gu hhoi. ²³ Dandiray oowane nara'a iliipa'aru goori hangoó ila/imbidane. Iliitleemu sindaa hadisi hiifadidu, ina na loi. ²⁴ Kara, hanguti ilahudeemisanees dandiray haa dandiray, mangu sla'aasla'ana haa mangu iliia'ayni yondu gu hhouge. ²⁵ Dandiray hhanti simbari-igwaa'ana hiikurunkurimidu daqa lenge, hida wakinay gooay idoo giyoó ilii lalaqiyees. Hanguu /atlimisanees dandiray haa dandiray, qatlaykii see gaã ilii antiri balotira da Looimoo gu Goõ da ki/araa yaani daadaausidi.

²⁶ Bere haã slayni caahha da loi, haa gi ilakona yondu tlakwaroo hari qwaa/i, hhaka sadaaka waka da hiica/asa tlakwaroo daqa dooraa. ²⁷ Inkoo, idoo doó meeta ti baqamidu kilesi hari tla'amee, hukumuu gu Iliitleemu haa aslaa da dihhi damaa hhamisa hida goõ goó kanimisee Iliitleemu. ²⁸ Kila heedi gwaa siu itatiisa sariyaa da Musaa, heedikee dugoóti gaasi /awaariru see hhaku, bere wanay hida cada baku tami gwaa arimee tlakwaroo giyaa yondi-idi. ²⁹ Inkoo, ilahudeesa heedika'a goó qooqi-ida Nanku Iliitleemu. /agitiru gosi maa malee wana? Kara, maa malee wana daqa hika'ay goó arima ceedee dosi da ila/imbidu gu Iliitleemu,

daa ilabuuslidi ina see ti idoo gooba? Hari hiikee gwaa wahaahamu Muuna gu Iliitleemu goó arima hhoínay gu didiru sa hida kosi? Gu lou /agitiru gooina gumaa didiru haa gumaa dihhu loi. ³⁰ Dandiray khuana Iliitleemu loi naa kaay tuba, “Ti yondu gooi gu hiislarakhasa da /ambu.”✧ Kara gi kaay tuba, “Taataa Iliitleemu himaa hukuna hida kosi.”✧ ³¹ Ti gimba gu hiitla'amuudisa hari khisla, hiihuuaraa dabaii gu Iliitleemu gu slafa.

³² Unkuray slawaw balalu hhakiray gu waka'alee, qatlay ilaa kokuna digaa ilii tlaa'asi ha Iliitleemu. Unkuray gaamati slaydiri see laba'asu wa/a, haa hiikaasidiri. ³³ Daqa wakaa dangwaati wahaahana haa dangugi laba'asi pandaa da hidage. Kara daqa wakaa haa /ambidiri mangu ilagaasidiri haa hida hhakee saa yondiidi teesaaqay. ³⁴ Unkuray slime haa /awaarintiri sa hida hhakira gwaa khiidimooge waaree. Khooslay googuna see dugumaati afii/utli, unkuray haatii kaasidiri hari hha'aloo, sa gimba haa caahhadiri tuba, kontay khooslay gu kaaru loi haa ti khooslay goó ibiida koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo.

³⁵ Teesaaqay, hhanti mayday /atlimaa kokuna, ma'aana harimaa khayay /aliya da didiri. ³⁶ Unkuray kwanda ga hiikaasidee, ma hiigaasidiri idoo da muunaboo/eesa Iliitleemu, ma slaydiri idotira sangwaa hiifadidi. ³⁷ Idoo daa

✧ **10:30** 10:30 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaslaw gu Sariyaa 32:35.

✧ **10:30** 10:30 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaslaw gu Sariyaa 32:36.

ili handikimi gooy Handikaa da Iliitleemuge tuba,

“Qatlay coko/oniinii kilesi na kahhi,
hikira gwaa khakhaakhawa, yaa khay yaa
hiikaaiyaaba.

³⁸ Heedi gu kooma ibinaa daa tafa'adi pandaa da Iliitleemuge, hari amoo da /amba ibiidi. Kara, bere ina simbariigwaai sirakooma ana Iliitleemu, muuna goy dugurii booyyaaba ha ina.”[☆]

³⁹ Teesaaqay see, dandiray hida hhakee pahhaaba goó simbariigwaaiye sirakooma Iliitleemu, digigi hhamisi. Dandiray sliimaa wana haa hida gu koomee /amba daqa Iliitleemuge, doó ilabu'une ha ina.

11

/amba da hida gu Iliitleemu

¹ Inkoo, /amba ti kooma da ma'araa da loi da gimba goó baqamidane, gwaa khoca, haa /amba sumuku gimba sliimaa handoóba arimaa. ² Kara, hari /amba dooina, Iliitleemu yaa dumbimi gaduú koti gu waka'alee.

³ Hari amoo da /amba Iliitleemu, dandiray khuana tuba, khoroo haa raw, haa kila idoo wa'ay koinay digiraa gimba gu Iliitleemu tleehhi. Teesaaqay, idadu giyoó ariirine hari ilaa koti inkoo, digaati tleehhi daqa idadu doóba arimaa.

⁴ Hari amoo da /amba Iliitleemu, Abeeli yaa hadisi sadaaka da hhoi loi sa Iliitleemu ba'ay da hatira see da Kayiini. Hari amoo da /amba dosi,

[☆] **10:38** 10:38 Yu'udii kitaabuu gu Khabakuuki 2:3-4.

Abeeli dugwaa faadi ha Iliitleemu kona ibinaa daa tafa'adi. Iliitleemu loi yaa /mbi sadaaka dosi. Hari /mbatee tosi, Abeeli giyaamati hhami see, ina kahhi yoó tosaa gimbuusi daqa doorii.

⁵ Hari amoo da /mba Iliitleemu, Enooki duguraa waaudi rawaa gu rawge, tay tosaa kahhi slafi, ina dugwaa arimiiba kara, sa gimba Iliitleemu nuguraa waaudi. Idoo daa ilii handikimi gooay Handikaa da Iliitleemuge tuba, Enooki duguraa ilii kahhiye waauda rawaa gu rawge, gu lou ina dugwaati ilatlay tuba, hiñ muunaboo/eesi Iliitleemu.✧ ⁶ Inkoo, bere /mba hhaka, heedi hiidahhasiyaaba muunaboo/eesa Iliitleemu, sa gimba heedi goó iliihhadakawa Iliitleemu, kwanda gi gesaa /mbiye tuba, Iliitleemu wana. Kara, ina yoóti hadimisi /aliyoo sa hida hhaka'a goó dabiidee ina hari maguuma.

⁷ Hari amoo da /mba Iliitleemu, Nuuhu yaa akhasi, dugwaa ilii ilakaay ha Iliitleemu gimba gumaa hiica/a qariqaaqari, gimbakira daa kahhiye arimaa. Nuuhu gi tleehhi safinatira daa ilabu'unti ina sliimaa haa hida gu mara gosi. Sa gimbakee goó giyaa yondiidi, Iliitleemu gi hukumi khoodoo haa Nuuhu gi aalimi ibinaa daa tafa'adi, hatee doó slaye hari amoo da /mba.

⁸ Hari amoo da /mba Iliitleemu, Aburahaamu yaa akhasi, dugwaa ilii eteedi ha Iliitleemu, gi tosaa waaudi hhapetiray sugwaa hiifadidi, ma aaliru gosi tleehhiti. Ina yaa teesaaqay laqi, giyaamati caahhiiba see daqa giyaa kakaakaye.

⁹ Hari amoo da /mba, Aburahaamu yaa ibiidi

✧ **11:5** 11:5 Yu'udii kitaabuu gu Tlaatleesoo 5:24.

hemaage dahaa pahha hhapeteesii sugwaa hiifadidi ha Iliitleemu. Slime, Isaaka haa Yakoobo yaa teesaaqay ibiidiri, inay see yaa aalimiisee sliimaa haa Aburahaamu, hiifadidukeesii leē gu Iliitleemu. ¹⁰ Aburahaamu yaa baqaaqamidi arimaa yaamu goó hiikaasee, daa sunti digigi tleehhi ha Iliitleemu.

¹¹ Hari amoo da /imba Iliitleemu, Aburahaamu yaa hiidahhasi slawa naw, giyaamati gaduudi see. Slime hadee dosi Saara yaa mogombito'oo, sa gimba Aburahaamu yaa /imbi tuba, Iliitleemu hiigaasi hiifadidu gosi.* ¹² Teesaaqay, hari amoo da heedi leē, Aburahaamu, hiĩ gwaati gwaau pahha, dagi laqwali laqwaloo wa/a ubee tica/erii pahha rawaa gu rawge haa seehhinay gu kenga gu tlawa da didiri pahha, doóba hiidahhasa faadoo.

¹³ Hida hhanki gonkoinaa gi kaka/iri tay konay /imba, haa yaati kahhiyay oowaraa gimba daa hiifadidi ha Iliitleemu. Inkoo, hiifadidukee giyaa aniri segengo, gi hha'aluumidiri, haa gi /imbiri pandaa da hidage tuba, inay yaati dahaa haa khocimiisee koorotii. ¹⁴ Hida goó kaawee gimba da hiĩ gooy, yoóti laqanay pandataa tuba, damaamidiyay hhapee dooina loi. ¹⁵ Bere yaati aloo hiislayay hhapee dooina giyaa dahhiyee waka'alee, yaa aloo hiidahhasiyay ki'araa yade. ¹⁶ Teesaaqay see, inay hinti kwayruudiri arimaa hhapee da hhoi loi, yade rawaa gu rawge. Inkoo,

* **11:11** 11:11 Hari ilakeesaraa waka, Hari amoo da /imba Iliitleemu, Saara giyaamati gaduti see hari khisla haa mogombito'oo, ina sagaa pihhi /uuru gu slawaraa hubay, sa gimba ina yaa /imbidi tuba, Iliitleemu hiigaasi hiifadidu gosi.

Iliitleemu arinaaba ilamuree, suguó ilii eteedine ina, Iliitleemu gooina, sa gimba ina loi hiĩ hhe'esi hiĩ ilakhuukhu'usi yaamu sa inay.

17 Hari amoo da /amba Iliitleemu, Aburahaamu yaa hadisi nankosi Isaaka sadaaka, qatlay Iliitleemu giyaa ilii ilatahhi /ambaraa dosi. Aburahaamu sugwaamati hadisi see hiifadidu gu Iliitleemu, ina yaa ilakhuukhu'usi hadisa sadaaka nankosi gu leẽ. 18 Iliitleemu yaa kaay sa Aburahaamu waka'alee tuba, “Laqwaloo doogu dagari amoo da Isaaka faadi.”✧ 19 Aburahaamu yaa ilahudeesi tuba, Iliitleemu hiidahhasi slafisa Isaaka ayisago. Gu lou, Aburahaamu sugwaa kiĩsi kara nankosi gwaa'araago.

20 Hari amoo da /amba Iliitleemu, Isaaka yaa /aafi Yakoobo haa Esaaw gimba gu ibinaa dooinay daa khoca.

21 Hari amoo da /amba Iliitleemu, Yakoobo giyaa ilii daadaausi gwaa'araa, yaa /aafi ya'ay gu hhawatee gu Yoseefu. Ina gi hha'aleesi Iliitleemu, tay hiĩ tosaa iladicisi saga gosi hhadaa dosii.

22 Hari amoo da /amba Iliitleemu, Yoseefu giyaa ilii daadaausi gwaa'a, yaa kaay tuba, Waisraeeli waauta hhapee da Misirigo, haa gi ilakaay inay hubidaraa fararu kosi qatlay gimaa ilii waaudiyee.✧

23 Hari amoo da /amba Iliitleemu, taataa haa iyoo dosi Musaa, qariqaaqari Musaa dugwaa ilii laqwali, gwaa yakwiri ina slehheeri tami. Inay yaa teesaaqay laqiri, sa gimba gwaa aniri tuba,

✧ **11:18** 11:18 Yu'udii kitaabuu gu Tlaatlesoo 21:12. ✧ **11:22** 11:22 Yu'udii kitaabuu gu Tlaatlesoo 50:25.

nakee kona kalay gu hhou. Slime, inay ilafahha da mutemi giyaa tla'amuudiriiba.

²⁴ Hari amoo da /imba Iliitleemu, Musaa giyaa ilii diiray, yaa si'i duguma eteedi nanku sagameeriya da mutemi Faraaw gu hhapee da Misiri. ²⁵ Ina yaatii leehhi slawaraa laba'asu sliimaa haa hida gu Iliitleemu, ba/ay da muuna-booeesa muuna hari tlakwaroo, qatlay gu coko/o kilesi. ²⁶ Musaa yaati arimi tuba, wahaaharu giyaa slay, sa gimba gu Kristu, kona faydaa da didiri, ba/ay da slawaraa hindaqaruumaa goõ hhapee da Misirigo. Ina yaa iliipa'ami slawaraa /aliya dosi qariqaaqari daqa Iliitleemugo. ²⁷ Hari amoo da /imba Iliitleemu, Musaa yaa waaudi hhapee da Misirigo tla'amuuda see guba qupidaa gu mutemi Faraaw. Kara, ina yaatii kaasi, sa gimba yaa arimi Iliitleemu dooba arimaa hari ilaa. ²⁸ Hari amoo da /imba, Musaa yaa losonuusi losona gu Pasaaka haa gi ilafahhi Waisraeeli, ma hitimisiri ceedee gidimaiĩ gu afamaraaege. Hari amoti malayikakira gu Iliitleemu goó cu/a, ma may cu/uduũ ya'ay gu hhawatee gu badiisasaa gu Waisraeeli.

²⁹ Hari amoo da /imba Iliitleemu, Waisraeeli yaa tlo/osiri tlawa da didiri doó eteedine na Saamu, yaati khociicinay pahha hhapee da kaaruuge. Inkoo, yaamu looe da Misiri giyaa ilii koisiri tlo/osaraa tlawatee, digiraati waaudi ha ma'ay gi tooinaa kaka/iri.

³⁰ Hari amoo da /imba Iliitleemu, qatlay Waisraeeli giyaa ilii hhe'esiri niini/ida bi/eenaa gu yaamu gu Yeeriko balalu fanqu, bi/eenaa hhakee gi tooinaa huuri.

³¹ Hari amoo da /imba, Rahaabu daa slipalau-uto'oo daga gaasiiba sliimaa haa hida hhakira gwaa siee akhamisu Iliitleemu, sa gimba ina yaa kwahasuusidi cangicangimiisee da Israeeli.

³² Inkoo, ana hati mala kara kaawa? Ana koomaaba qatlay gu ilakeesa gimba gu Gidiyooni, Baraaka, Samsooni, Yefiita, Dawdi, Samweeli haa tletimiisee goō. ³³ Hari amoo da /imba Iliitleemu, hida hanki yaa gauusiri haa tawaaloo da hhapapu wakinay gi kabairi. Inay yaati tawaaliniri hari haaki, gi toinaa slayri gimbakira daa hiifadidi ha Iliitleemu. Tla/aã gooinay wakinay yaa khiidiidiniri afaïi gu diidaawee, ³⁴ wakinay yaa hhamisiri aslaa da dihhi, wakinay yaa hii/piri hida gwaa slaee cu/uduũ inay hari pangaaee. Inay yaa konaaiiba /uuru, teesaaqay see gi slayri /uuru, gi maguumidiri gauge haa gi kaba/iri haa gi gusiniri sirikaarii da dahaa, daa hhapee waka dahha.

³⁵ Slime tigay wakinay yaa kwahasuusiri hida koina daa slafisi ayisasugo ha Iliitleemu. Hida wakinay yaa aniri ba/ay digiti laba'asiye ti amoo kaka/iyay, ba/ay da afigweeda haa gi dakusiyay daqa Iliitleemuge. Inay yaa teesaaqay laqiri, ma digimaa slafisi haa ma slayri ibinaa da hhoi koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo.

³⁶ Hida wakinay digaa belendeqesi haa digigi difi hari jeleedimaïi, wakinay digaa khiidiidimi hari nyololoo haa digigii lu/í jeerage. ³⁷ Hida wakinay digaa cu/í hari cakhadiru gu tle/eë, wakinay digaa hiika'amisi daqeemoo haa daqeemoo hari sumeenoo, wakinay digaa cu/í hari pangaaee.

Kara, wakinay yaa hemberuusiri, tay hintooina daamisiri faloo gu bee'u haa aaraa. Inay yaa kwaeeli hari khisla, daa laba'asi haa digigi yondi-idi tlakwaroo. ³⁸ Inay yaa hemberuusiri kongo-qomeege haa omeerige, tay tooina ibimidiyay maraooqe haa bondeeriige. Hida hhanki gwaati hhoi, hida gu khoodoti see haraa hiiboo'riiba ibinaa sliimaa haa inay.

³⁹ Hida hhanki goõ digaa ilatlay nara'a ha Iliitleemu tuba, gwaa muunaboo'eesiri hari amoo da /mbaraa dooina. Teesaaqay see, inay yaa slayriiba gimbakira sigaa hiifadidi ha Iliitleemu.

⁴⁰ Iliitleemu yaa ilakhuukhu'usi idadu gu hhoi loi sa dandiray. Hari amotee, sliimaa dandiray haa inay, ma hida gwaa bu'udee tleehhidani pandaa dosii.

12

Sirakonee ila'aa'aatisa da Yeesu

¹ Inkoo, sa gimba dandaa niini'idi ha raqati da didiri da hida doó laqama, idoo giyaa ilii /mbidi Iliitleemu, kwahhane afayige kila idoo doó kanimisa, haa tlakwaroo doó hiinakafa cira daqa doorii. Tu/umidanee hari hiikaasa kabaaba'u daa qaasi ha Iliitleemu pandaa doorii.

² Inkoo, dandiray karahasane ilaa koti daqa Yeesu gwaa tlaatleesu haa gumaa hiigaasa /mbaraa doori. Sa gimba yaa khui hha'aloo daa qaasi pandaa dosii, ina yaa hiikaasi gwaa'araa musalaabage, arimaa see guba ilamuree. Inkoo, ina hinti ibiidi hari bara da /uya da kitiĩ gu Tawaaloo da Iliitleemu. ³ Ilahudeesa hari khisla Yeesu, idoo dugwaa ilii kanimisi ha hida gwaa

koomee tlakwaroo. Teesaaqay see, ina gii kaasi gimba sliimaa. Unkuray hhanti ba/aa/atayi ma simbarii gwaa'a see. ⁴ Kabaaba/u googunay haa tlakwaroo, unkuray kahhaday qwatla hati amoo ku'usiday ceedee dooguna. ⁵ Unkuray dangwaati afahhamii gimbakira gu muuna hii/atlisa, Iliitleemu giyaa ilii kaay tuba, unkuray ti ya'ay kosi? Ina gi kaay tuba,

“Nankoy, hhanti qooqita /agitiru gu Taataa Iliitleemu,
hhanti muuna gwaa'ata, qatlay giyoó iliigadine ugu.

⁶ Sa gimba Taataa Iliitleemu yoótii gadina heedika'a gi slaiye,
ina yoóti /agitina heedikee giyoó /ambiye gi nankosi tleehhidi.”✧

⁷ Unkuray kaasaw /agitiru, sa gimba Iliitleemu yoóti yondiidi sa unkuray ya'ay kosi pahha. Gu lou, hhaku naw doóba /agitiru ha taataa gosi. ⁸ Bere Iliitleemu /agitinaaba unkuray ya'ay kosi pahha, dati laqana tuba, unkuray ti ya'ay kosi loiiba, unkuray ti ya'ay gu afayi. ⁹ Kara, dandiray hati kona ayiĩ koti gwaa laqwalee dandiray, inay hindaa /agitiniri, hagigi muriidani. Inkoo, kwanda ga muriidane loi Taataa gu muunaĩ koti, ma slayni slafimaa. ¹⁰ Ayiĩ koti hindaati /agitiniri balalu angaamaka kilesi, idoo giyaa ilii aniri ti nara'a teesaaqay laqa. Teesaaqay see, Iliitleemu hindoóti /agitina sa faydaa doori, ma dandi tlinti'isi konaaba tlakwaroo ina pahha. ¹¹ Qatlay dandoó ilii /agitine, /agitiru goõ dugoóti

✧ 12:6 12:6 Yu'udii kitaabuu gu Hiihhantlisa 3:11-12.

arina ti idoo guroóba khawa hha'aloo, ti idoo goó slahhaa'asa. Teesaaqay see, qariqaaqari daqa hhakiray daa caacaahhamisi nara'a, haroó khay ibinaa daa tafa'adi haa qasaw.

¹² Inkoo, /atlisaw kara dabaiĩ kokuna gu nan-qwaree/ee haa gurugendi kokuna goóba /uuru.

¹³ Boo'imisa amamu gwaa tafaafae sa ye'eeroo kokuna* sa hida gwaa ye'eeroo tlakwaakwawee, ma mayri huhu'u ba/ay ti hhoayee.

Oowa ya/aboo

¹⁴ Unkuray maguumida ibinaa hari qasaw haa hida sliimaa, haa gi ibitay ibinaa daa tlinti'isi sa Iliitleemu. Hhaku heedi lensee goóba ibinaa ibinatee daa tlinti'isi, gumaa arima Looimoo gu Goõ.

¹⁵ Maguumida hari khisla heedi lensee hhanti dakusi hhoinay gu didiru gu Iliitleemu. Kara, heedi lensee hhanti kibiriĩ gwaa qadaw tleehhidi tla/aã googunay. Ina hiraagi khay maana haa muunaqadimidu daqa hida wa/age.

¹⁶ Slime khu'uma nara'a tla/aã googunay hhanti wana heedi lensee gwaa slipalauudu baku heedi goóba muriida Iliitleemu Esaaw pahha. Ina yaati naadimi haaki dosi da badiisu'uumaa sa/ago da waa leẽ.*

¹⁷ Unkuray khu'uday tuba, qariqaaqari Esaaw giyaa iliislaiye aaliru/aafaratira tosi daqa taataa gosaa, dugwaati si'i. Ti'ii Esaaw yaati/aa/ hari hherehheraa, duguma /aafi ha taataa gosi. Teesaaqay see, yaa slayiiba mucu sumuku.

¹⁸ Unkuray haa daadiriibaslii oõ gu Sinaay doó hiidahhasiye nangusa, daqa daa iliiwane cufeeri

* **12:13** 12:13 Yu'udii kitaabuu gu Hiihhantlisa 4:26. * **12:16** 12:16 Yu'udii kitaabuu gu Tlaatleesoo 25:33.

gu aslaa, /oona haa caaqwa da dihhi. ¹⁹ Kara, te'esii okeesii daa akhasi afoo da paranda haa ini'imoo gu afoo da Iliitleemu. Waisraeeli gwaa akhasee afafu hhakee gi tlaatlaqasiri Iliitleemu, ma may coco'omoo gimba waku. ²⁰ Inay yaa firiniri teesaaqay, sa gimba yaa hiidahhasiri-iba hiikaasa ilakaawa daa hiica/asi tuba, "Hida haa makay see, bere nangusiyay okee, slime, digi cakhadina hari tle/eẽ ti amoo kaka/ayay."✧
²¹ Gimbakee sliimaa giyaa aniri, yaati tlaatla'asi hida hari khisla, Musaa see gi kaay tuba, "Haã tla'amuudi hati amoo dakhadakha."✧

²² Inkoo, unkuray haã daadiri oõ gu Sayuunige, yaamu gu Iliitleemu gu slafa, doó eteedine Yerusaleemu da rawaa gu raw haa daqa doó ilii kurunkurimidiye elefafa haa elefafa da malayika doó hha'aluumida losonage. ²³ Kara, unkuray haã daadiri hiikurunkurida da didiri haa kanisaa da ya'ay gu badiisasaa gu Iliitleemu, hhaã umaĩ koina daa handikimi rawaa gu rawge. Unkuray haã daadiri daqa Iliitleemuge, hiĩ goó hukuma hida goõ. Slime, haã daadiri pandaa da muunaiĩ gu hida gu koomee ibinaa daa tafa'adi pandaa da Iliitleemuge, gwaa bu'udee. ²⁴ Unkuray haã daadiri daqa Yeesuge, ilagaasimiisay gu ila/imbidu gu/abu. Ceedee dosi daa tuutuquti yoóti ilamooyinta tlakwaroo, yoóti hiislarakhasidaaba/ambu hatira pahha da Abeeli.

²⁵ Inkoo, khu'uma nara'a hhanti si'iday itati-imisu Iliitleemu gu gimaamisa haa dandiray.

✧ **12:20** 12:20 Yu'udii kitaabuu gu Hiica/araa 19:12-13. ✧ **12:21** 12:21 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaslaw gu Sariyaa 9:19.

Hida hhakira gwaa siee itatiisa Musaa gwaa hiigadimu inay ti'ii khoodoo yaa hii/piriiba/agitiru gu Iliitleemu. Dandiray malee hiidahhasana hii/apa /agitirukee, bere haã siani akhamisu hii gu hiigadiidima dandiray rawaa gu rawgo. ²⁶ Qatlaykiray afoo da Iliitleemu yaa ringiringqisidi khoodoo. Inkoo, Iliitleemu hindii fadidi tuba, "Ringiringqisa kara khoodoo. Teesaaqay see, ti khoodoo kilesiiba, slime rawaa gu raw see hagi ringiringqisa." ✧ ²⁷ Gimbaki daa kaay tuba, "Ringiringqisa kara," yoóti laqana tuba, idadu sliimaa daa tleehhi digimaa ringiringqisi haa maa hiihancooyay, dama meeti idadu hhaka'a doóba hiidahhasa ringiringqisa.

²⁸ Inkoo, dandiray kwanda ga kaawane áisoo daqa Iliitleemuge, sa gimba haa oowani tawaaloo doóba ringiringqisa. Dandiray ilakonee firoo ina hari amoo doó muunaboo/eesa, haa hari gwaa/amee haa muree. ²⁹ Slawaw, Iliitleemu goori, gu lou ti aslaa da dihhi pahha doó hhamisa sumuku. ✧

13

Idoo da ilii muunaboo/eesa Iliitleemu

¹ Inkoo, hangu ilakontee sla'aaslau unkuray haa unkuray, hida goó áimbee pahha Kristu.

² Unkuray dangu hhanti afahhana kwahhasu-usa dahaa. Hari amotee hida wakinay yaa kwahhasuusiri malayika, inay caahha see guba.

³ Slawaw hida daa khiidimi jeerage ubee, danguu

✧ **12:26** 12:26 Yu'udii kitaabuu gu Hhagarii 2:6. ✧ **12:29** 12:29 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaw gu Sariyaa 4:24.

sliimaa khiidimi pahha haa inay. Slime slawaw hida hhaka'a doó laba'asiye ubee, dangoó sliimaa laba'asi pahha haa inay.

⁴ Hida goõ muriidiyee khaboo. Hhawata haa hadee dosi kwanda hingi ga/ayee haa slipalauuma, sa gimba Iliitleemu himaa hukuna slipalauusee. ⁵ Unkuray hhanti hida goó slaee peesay tleehhitay, bu'udisa hari idadu gi kontee, sa gimba Iliitleemu yaa kaay tuba,

“Etaa hagu mawaaba,
haa hagu kwahhaaba.”✧

⁶ Teesaaqay hiidahhasana kawaraa hari/atlimaa tuba,

“Taataa Iliitleemu na iliiawaraa doyi, hhaka idoo ga tla'amuude.

Heedi hiniti malee laqi?”✧

⁷ Unkuray slawaw giyaadimiisee dooguna, hhakira gwaa kakaamee gimba gu Iliitleemu sa unkuray. Ilahudeesa nara'a hiica/amuu gu ibinaa dooina, gi ilakeesintay /ambaraa dooina.

⁸ Yeesu Kristu yoó fokidiyaaba coko/oo see. Ina nama hikira leē, sa/alee, letuti haa koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo see.

⁹ Unkuray danguri hhanti hiislakhadi amoo da tlakwige ha caacaahhamisu waku gu dahaa. Hhoinay gu didiru gu Iliitleemu sandoó qay/uuru muunainge, ti daqa sariyaa da /agoo gooba, haã doóba iliiawa hida goó sirakomamidee sariyatee. ¹⁰ Dandiray kona sadaaka daa hadisi masabaahuge ma hhapalooee doó yondiida see

✧ **13:5** 13:5 Yu'udii kitaabuu gu Hiislaslaw gu Sariyaa 31:6, 8.

✧ **13:6** 13:6 Yu'udii kitaabuu gu Daareesoo 118:6-7.

sa Iliitleemu hemateesii, konaaiiba haaki da /agoo idotee daa hadisi te'esii.

¹¹ Hhpalooay gu didiru gu Yahuudi hiroóti khay ceedee da ku'unanay Daqa daa Tlinti'isi Hari Khisla sa Iliitleemu, gigi hadisi sadaaka sa ilamooyiru tlakwaroo. Teesaaqay see, slaqoo gu kunaanaykee digoóti hhamisi hari aslaa kenga gu kambiige. ¹² Nama teesaaqay leë, Yeesu see dugwaati laba'asi dugugi gaasi kenga gu yaamuge, ma ilabuusli tlakwaroo da hida hari ceedee dosi loi. ¹³ Inkoo, dandiray hagu ilii hadakayne Yeesu taysi kenga gu kambiige, hiikaasa kayne ilamuree, ina gooay giyaa ilii kaasi hari khisla. ¹⁴ Khoorotii dandiray konaaba yaamu gu ilii ibinaa koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo. Inkoo, hati damaamidana yaamu hhakira gwaa khocee.

¹⁵ Inkoo hari amoo da Yeesu, balalu sliimaa hadimisane sa Iliitleemu sadaaka da hha'aleemisu, gi kakaana tuba, ina ti Looimoo gu Goõ. ¹⁶ Kara, unkuray dangu hhanti afahhana yondu hhoinay haa hangugi iliia'ayday. Sadaaka da taqay slanqasa noó muunaboo/eesida Iliitleemu.

¹⁷ Itatiimisa gimba doó kakaane ha giyaadimiisee dooguna haa gi murumu'uumitay daqa dooinay. Inay noó guuliyay ga/awge unkuray, haa himaa hiica/asiyay faadoo dooina pandaa da Iliitleemuge. Muriidakini, inay ma yondiidiri yondu gooina hari hha'aloo. Inay bere yondiidiyay hari slahhaa'amee, faydaa hhaka daqa doogunay.

18 Firima Iliitleemu sa dandiray. Gu lou, dandiray haã /mbani tuba, kona ilahudaa gu hhoi haa kona kwayru gu ibinaa ibidinaa daa tafa'adi gimba sliimaage. 19 Hanguu tlaatlaqasi hari khisla sini firintee Iliitleemu, ma dinimaa kiñsi daqa doogunay ciraai.

Firoo da/aafaraa

20-21 Inkoo, Iliitleemu gu qasaw haa gwaa slafisu ayisago Looimoo goori gu Goõ Yeesu Kristu, hangu hiigaamisiye unkuray sa yondu sliimaa gu hhou, ma yonditiri sla'amuu kosi. Kara, sangu qay hiidahhasa da yondiida gimba goó muunaboo/eesa ina, hari amoo da ilagaasa haa Yeesu Kristu. Ina na de'emiisay gu didiru gu bee'u, sa gimba ina hingaa hiica/asi sadaaka, gi gwaai, ma mai ila/imbidukee goóba hiifaakoo hari amoo da ceedee dosi. Teesaaqay dugu daareesiye koraraa haa koraraa goóba hiifaakoo. Guti lou.

Gimba gu hiifaakoo haa cehheemisu

22 Inkoo, hhiee koi, hangu tlaatlaqasa oowa hari hiikaasa gimbaki koyi gu hiigadiru. Unkuray sanguti handikimi cheetiti da qunqumaadi.

23 Ana sla'a ma caahhadiri tuba, hhia goori Timoteeyo dugwaanii ca/asi jeerago. Bere yoo cira khay ti'ii, hoo khaw sliimaa haa ina, mangwaa arimaa kay.

24 Cehheemisa giyaadimiisee dooguna goõ haa hida sliimaa gungaa tlinti'isee sa Iliitleemu. Hida goó /mbee Iliitleemu, goó ibiidee ti'ii hhapee da Itaaliyage hangwaani cehheemisiri. 25 Hhoinay

gu didiru gu Iiitleemu sliimaa wane haa unku-
ray gonkokunaa.

**Ilaʼimbidu Gu /abu hari Burungaisoo
Burunge: Ilaʼimbidu Gu /abu hari Burungaisoo
(Bible)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Burunge

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

5fd9f69c-03b6-5343-85b8-5043bec70185